

Virtuális séta Budakeszin (2. rész)

Út menti keresztek, feszületek

A novemberi lapszámában megismerkedtünk a Budakeszin található feszületekkel a Korányitól a Kossuth és Jókai utcán át a katolikus templomig. Sétánkat a temetőben folytatjuk, sok kereszt, feszület található itt. Vannak, melyeket eredetileg itt állítottak fel, másokat ide menekítettek az utak mentéről.

Temetői kereszt

A Temetői kőkereszt (Emlékezés keresztje) a főkaputól kissé jobbra található. A temető legrégebbi kőkeresztje budai sárga mészkőből készült. Felső szára a faragott INRI felirattal letörött, melyet 1993-ban helyreállítottak. A kereszten az idők során több korpusz is lehetett, elhelyezésük nyomai láthatók. A rokokó talpazaton levélminták között több alapító monogramja és a kereszt állításának időpontja is olvasható: 1782.

1993-ban a Hagyományörző Kör feliratos követ helyezett a kereszt elé német és magyar nyelven: „Rokonaink és ismerőseink emlékére, akik idegen földben nyugszanak. Nyugodjanak békében, amíg a feltámadásban viszontláthatjuk egymást.”

A Merkl kereszt a ravatalozóval szemben áll, fehér homokkőből készült. Bádognak korpusza művészi munka. Talpazatának északi oldalán gót betűs felirat nevezi meg a kereszt állítóját (Martin Merkl) és a készítés évszámát (1925). A talpazat déli oldalán elhelyezett márványtábla két, a világháborúban elesett hős emlékéét őrzi. A kereszt előtt ma is sok háborúban elesett katona hozzátartozója gyűjt gyertyát. A keresztet Budakeszi Város Önkormányzata idén júniusban felújította.

A Martin kereszt a temető fő útján továbbhaladva jobb kéz felé található. 1922 körül út menti keresztnek állíttatta Martin József. Eredetileg a Pátyi út és a Budaörsi út közötti területen („Erste Klasse”) állott. A Martin családba született nyolc fiúból hetet besoroztak katonának az I. világháború kitörésekor. Hatan hazatértek, de az egyik fiú hősi halált halt. Az itthon maradó testvér állíttatta a keresztet hálából, hogy ő és hat testvére megmenekült. 1963-ban Herein Gyula hozatta mai helyére, ezzel megmentve a pusztulástól. A sárga budai mészkőből faragott keresztet művészien megmunkált öntöttvas korpusz díszíti. 1992-ben restaurálták, korpuszát Bíró Péter festette újra.

Innen kissé balra nézve a keresztződésen túl a sírok között pillanthatjuk meg a Rumpl keresztet. Eredetileg a „Kreuz-ackern” felé vezető út mentén állott. Mai helyére Németh László plébános hozatta, megmentve a pusztulástól. Helymeghatározása alapján a kereszt a Budaörsi út nyugati oldalán, a mai Alkony és Törökőr utcákkal átellenben állott. A keresztre új, fából készült korpuszt helyeztek. Kőből készült talpazatán alig olvasható felirat látszik: „MATHIAS. ANNA RUMPL 1869”.

Rumpl kereszt

Martin kereszt

A másik Rumpl kereszt már a temetőn kívül áll a Telki felé vezető országút északi oldalán, a körforgalom és a Máriy utca találkozásában. 1900 körül készülhetett sárga budai mészkőből. A faragott talpazat északi oldalán a donátorok rosszul kibetűzhető neve olvasható. A kereszt felületén látható lyukak arra utalnak, hogy déli oldalára eredetileg bádognak korpust helyeztek. Anyakönyvi bejegyzés alapján feltételezhető, hogy a feszületet Rumpl Mátyás és neje, Schenek Mária készítette. A kérdéses időszakban más esetekben nem fordult elő a Rumpl-családban a feliraton szereplő két név.

A Fenyőfalvi kereszt Makkosmárián, a Megyei útról induló Gesztenye sor tetején áll. Egykor az 1912-1913-ban épült Schuster kápolna állt itt. A kápolnát az 1970-es években lebontották, a hozzá tartozó területet felparcellázták. A régi szent helyen a Fenyőfalvi család egy feszületet állított Szent Jakab tiszteletére. Ennek restaurálását dr. Fenyőfalvi György végeztette el. A Gesztenye sorhoz közeli utcákban halad el a Szent Jakab zarándokút, így adódott, hogy Szent Jakabnak ajánlják a feszületet.

A régi feszületek felújításában és gondozásában a Budakeszi Szépművészeti Egyesület vállalja a legnagyobb szerepet.

Összeállította: Adám Éva könyvtáros a *Budakeszi évszázadai a harmadik évezred kezdetéig* (szerk. Kőrösiné dr. Merk Hilda) című könyv alapján